

ВРОЧИСТА ІНАВГУРАЦІЯ ПЕРШОГО ПРЕЗИДЕНТА ФІЛІПІН

МАНІЛА. — У п'ятницю відбулася тут інавгурація, себто введення в уряд, першого президента Філіппінських островів, що становить призначення нової автономної Філіппінської республіки („Філіппін коммонвелт“).

Інавгурацію влаштовано з незвичайною помпезністю. Серед величезної товпи народу, що доходила до 500,000 люда, панувало надзвичайне одушевлення.

Сама інавгурація відбулася на входових ступнях будинку легіслатури. Між гостями були представники американського уряду: віцепрезидент Злучених Держав, Джон Гарнер, секретар війни Дорланд, Денн, 17 сенаторів і 26 конгресменів.

У своїй інавгураційній промові Мануель Кесон, як перший президент Філіппінської самоуправної країни підкреслює зобов'язання, які випливають з укладеної Філіппінами свободи. Він заявив, що новий уряд Філіппінів здатний силою всієї безпартійної жести проти уряду Філіппінів або суверенітету Злучених Держав.

В імені президента Злучених Держав говорив секретар Денн, кажучи, що заки повний незалежності Філіппінська республіка стане ділом, треба знайти спосіб охоронити інтереси народів американської Філіппінської.

Потім Кесон зложив присягу президента.

СУД ПІДПЕРЖУЄ ЗАКОН ГОФІЯ.

ДЖІСВІЛ (Кентукі). — Місцевий окружний федеральний суд видав тут в одній справі судового рішення, що закон Гофії про м'який вугіль у нічому не порушує американської конституції.

Позов, у котрім зачіпається конституційність закону Гофії, внесли 19 вуглевих підприємств. Вони казали, що конгрес не має права заводити таких обмежень свободи ведення бізнесу й торгівлі вуглем, які знайшли місце в законі Гофії. Вони спиралися на те, що подібні закони могли б вивести з ладу те, що є, а не конгрес.

Суд заявив, що коли стеїти беззастидно, то полюбне законодавство все видає федеральний конгрес.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ПРОТИ КУПНА НІМЕЦЬКОЇ СТАЛІ.

ВАШІНГТОН. — Адміністрація публичних робіт дала заповнення організаціям, котрі протестували проти закупки німецької сталі на будову „трибрового“ моста в Нью-Йорку, що набудує уряд буде дивитися за тим, щоб не купувати чужих продуктів на будову, які ведуться за федеральні або інші публичні фонди.

Проти вживання німецької сталі виступали американські фабрики сталі та Американська Федерация Праці.

Уряд постановив теж розслідувати справу закупки німецької сталі на будову „трибрового“ моста. Уряд хоче дізнатися, з одного боку, чому ні американські продуценти подали однакову ціну на сталь, а з другого боку, чому німецькі продуценти могли подати таку низьку ціну. Кажуть саме, що американські фабрики сталі змовилися, яку ціну подати, а німецькі фабрики могли подати низьку ціну, бо вони мають субсидії від своєї держави.

Нью-Йоркський посадики Ля Гвардія робить заходи, щоб контракт про закупку німецької сталі на будову моста унеможливити.

УРЯД СТИНАЄ ЗАПОМОГОВІ ПАЙКИ.

ВАШІНГТОН. — Федеральний уряд відмовляється стеїтам допомогу на пайки для безробітних.

Досі федеральний уряд перестав давати фонди на пайки 26 стеїтам.

СІДСТВО НАД „ВУГЛЕВИМ БУТЛЕГЕРСТВОМ“.

ПОТСВІЛ (Па.). — Урядовий розсліду „вуглевого бутлегерства“ розкриває цікаві факти.

Ці факти показують, що дуже поважний частина громадянства дивиться на це „бутлегерство“ по-турально. Видно це з того, що бутлегерством угля займається навіть один суперінтендент невідних шкіл та що один бутлегер пізав до суду другого за крадіж „його вугля“.

Торговці вуглем починають організуватися для боротьби проти вого явища.

БОРОТБЯ ПРОТИ РЕКЕТІВСТВА.

НЬЮ-Йорк. — У місцевій стеїтовій суді відбулася розправа проти трох осіб, обвинувачених за так зване рекетієство в торгівлі солодко-водною рибою. Первісно було 82 обвинувачених, але більшість їх уже призналася до вини. Прокуратори заклали, що гуртові торговці рибою змовлялися з урядом робітничої юнії, а робітники побиали дрібних торговців, що не хотіли платити встановлених загрозливих цін.

Після 7 годинах нарад присяжні признали 3 підсудних винуватими. Кожному з них гроїть гроїв до 20,000 доларів та в'язниці до 4 літ.

ПРОПАЛИЯ ЛЕТУН ЖИВЕ МІЖ ІНДІЯНАМИ.

Один католицький місіонер приніс відомість до Трінідаду, що Павло Редферн, американський священик, що зник вісім літ тому, коли пробував перелетіти з Джорджії (в Злучених Державах) до Ріо де Жанейро, живе по нинішній день між Індіанами на порогичні між французькою та голландською Гуїною і Бразилією. Редферн розбив свій літак в країні індіанського племені, що не мало ніякої стичності з білими людьми 30 літ. Коли Індіани прибігли до упалою до неба чудовища, а знайшли білого чоловіка, вони думали, що він неживий. Та чародій племені відкрив, що він ще живе. Він взяв його до себе і Редферн вернувся до здоров'я, однак не володіє більше гоїми. Він навчив Індіан робити різні дини і вартісні річі і Індіани вважають його за бога. Мають і Редферн признався до Індіан, бо, як кажуть, не хоче більше вертатися до білих людей. Та можливо, що причиною цієї неохоти є його каліцтво. Між Індіанами живе собі добре, а як каліка між білими може й був би для них тигаром.

ПРИСПАЛИ ДЕРЕВО.

Хлороформом приспали людей для операцій, а тепер приспали дерево. Спеціаліст від дерев, Мартін, оповідав незалежно в Торонто про таку пробу:

ГОЛОВА З ЧИСЛАМИ.

В Оасью здавав недавно іспит один студент з історії. Він прохав своїх професорів, щоб підказали йому „головно діло“ для пробіти питання його три дні; з 25,000 ріжних дат, які він знав на пам'ять, не знав тільки 20. В інших предметах студент має зовсім пересічний талант.

СЕРЦЕ У ВЕЗУВІ.

На вершину Везувія відбувся похорон. У дерев'яній скрині спували в кратель „серце одного самогубця з Неаполі“.

УМЕРЛО 13,000, ВРОДИЛОСЯ 26,000.

Минулого року заклалося на Пхакратській Русі 5,416 подруг. Померло 13,284, а вродилося за той час 26,815. Тож вродилося двічі стільки, померло. Розміри найбільших дітей вродилися з Неаполі, а розміри найменших вродилися в Індіанській. Незаконних дітей вродилося в Індіанській Пхакратській Русі 2,757. Найбільше з них припаде на окребу тичівську (399). Процентом найбільше незаконних було в Ужгороді й найменше в Мукачеві й околиці.

ЯЦІЯ КРОКОДИЛІВ НА МИТНИЦІ.

Цими днями перевозив один літак із Пари (Бразилія) до Мільтона (Флориди) незвичайний транспорт. Був там 12,000 яєць крокодилів, вилітні на одній фармі біля Мільтона. На митницю прийшло до суперечки з урядовцями: чи треба за такі яєця платити таксамо мито як за курців? Митні приписки не згадували нічого про крокодилів.

СВІНІЯ ПРОЖИЛА 69 ДНІВ У СТИРІ.

Свиня американського фермера Джеджинса, в стеїті Канзас, практично повила, як то впасти на в'язні. Минуло 175 днів в'язні, одного дня вона пропала підчас молочення літениці. 69 днів пізніше друга свинія пізрила стирю солонку й викопала звідтам „своє товаришину, яка вже велика тільки сто фунтів і була очевидно дуже ослаблена“.

ВРАТУВАВ ЖІНКУ ВІД СМЕРТІ, А ПОТІМ УБІВ.

В Гемінтоні, Онт., оправдано Юрія Боднара за те, що бив свою жінку. Цікава історія подружжя Боднара. Він 20 літ тому вратував свою жінку, коли вона топилася в Гемінтонських заливі. Тоді він був молодий імігрант, а його жінка, Едга Вільямс, була стеогорфадка. Вратування дичини від смерті було початком їх знайомства і потім любови. Вони подружжя, але подружжя по 20 літах скінчилося убийством жінки.

ПРИСПАЛИ ДЕРЕВО.

Хлороформом приспали людей для операцій, а тепер приспали дерево. Спеціаліст від дерев, Мартін, оповідав незалежно в Торонто про таку пробу:

ГОЛОВА З ЧИСЛАМИ.

В Оасью здавав недавно іспит один студент з історії. Він прохав своїх професорів, щоб підказали йому „головно діло“ для пробіти питання його три дні; з 25,000 ріжних дат, які він знав на пам'ять, не знав тільки 20. В інших предметах студент має зовсім пересічний талант.

ДІВЧИНА, ЩО П'ЯТЬ ЛІТ УДАВАЛА ХЛОПЦЯ.

В Еммонтоні (Канада) піддержала позицію 22-літню Корину Лабукер, фермерську дівчину з північної Альберти, яка п'ять літ удавала хлопця. За весь той час ні разу не мала на собі жіночого одягу. Минуло 17 літ, вона покинула роздільний дім, переодягнувшись на хлопця і від того часу постійно працювала на жини в фермерів, у лісах та вантажах, їздила „зайцем“ у важких вагонах і спала, де попало, в дешевих міських „румів газаків“ і фермерських шопів. За весь час свого вдовільства вона нікому не призналася, що перебрала на хлопця. Поліційний суддя наказав їй переодягнутися на дівчину, залишити волонітство й переїхати на ферму до свого діда (родичів не має).

СОВЕТСЬКА АРМІЯ.

Парижський „Матен“ пише, що советська армія складається тепер з 10 мільйонів людей. Важка советська артилерія складається з 700 гармат. Крім того мають тепер большевики 4,300 літаків і 3,500 танків.

КОРОВА АКРОБАТКОЮ.

В Едінбургу відвідувачі цирку мають можливість ітратити „показувати“ свою корову, що ходить по мотузці, як і танцює. Власник цієї молочної тварини називає її акробаткою, так, що казав їй спершу показувати по вузькій дошці, на якій він лежав для неї пожива. Згодом дошку заступили мотузкою. Коли корова почала танцювати — не знаємо.

ПОШУКУЮТЬ ЕТІОПІЙСЬКІ ПОЧТОВІ МАРКИ.

Італійсько-етіопійська війна сполуризувала теж поштою марки Етіопії, яких пошукують тепер найбільше у цілому світі. Перші марки видала Етіопія в 1894 р. з портретом Менеліка Великого. Цей портрет намалював італійський мистець. Від цього часу Етіопія видала 370 емісій почтових марок. На теперішніх марках є портрет негуса та його дружини. Автором портрету негуса з його дружиною є вже англійський мистець.

ШІЛОБ У КОРОЛІВСЬКОМУ ЕСПАНСЬКОМУ ДОМІ.

Син колишнього, еспанського короля, званий асторійським князем, оженився в Римі з княжною бургунською. На шлюб було більш як 500 осіб еспанської шляхти. Шлюб давав архієпископ з Флоренції. Молода дістала від своїх батьків нещес, від братів і сестер бранзолету, від інших членів родини: ковтки, перстень, виліт, кавовий сервет, туалетове дзеркало, посуду на чай, вази, бриланти тощо. На вечері було 100 гостей, самих із князів, король, також італійські архієпископи.

ПРОТИ АВТОНОМІ.

„Моравско-Слезки Деннік“ закликає уряд присвятити пильну увагу Підкарпаттю, якого значення для Чехословаччини при теперішній ситуації сильно зросло. Серед таких умов нема бесіди, щоб дати повну автономію цій країні; навпаки, обов'язок повне забезпечення стану посідаючи цієї землі. „Підкарпаття — пише часопис — творить климат Польщі і Мадярищини, уможливаючи нам легкий зв'язок з Румунією та Балканами. Без Підкарпаття ми були б без моту, через який могли б машинувати поляки соїми армії“.

ВСЕ ШЕ ПАЛЯТЬ ВДОВИЩ.

В Індії є околиці, в яких до сьогоднішнього дня залишилися звичай, що при смерті мужа палять його жінку. До костриці, приготуваної на спалення мужа, прив'язують і живу жінку, щоб і вона пішла з мужем разом на той світ. Англіська поліція старється не допускати до цього дикого звичаю та страшно карає учасників того обряду, але це все не помагає. Тубільці дуже вживаються до цієї традиції та вживають усіх можливих хитрощів, щоб її додержувати.

БЕРНАРД ШОВ І ГРОШІ.

Відомий фільмовий продуцент Гольявний вивисив недавно побачення позивомити з Бернардом Шоуом. Багато людей рішило, що ватоменту той знайомості творить „Жанні д'Арк“ продукцію знаменитого еценарія. Але до того не прийшло, хоча Бернард Шов заявив раз, що його одиноким пристроєм є гроші. Коли хтось, почувши таку заяву, запитав знаменитого письменника, скільки він, на свою думку, варта в золоті долларах, почув відповідь: „Куди більше, як ви думаєте“. Як бачимо, письменник не грідиється великою скромністю.

ДЕНЬ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА У ЛЬВОВІ

ЛЬВІВ. — Як кожного року, так і цього зачалося Свято Першого Листопада архієрейською Службою Божою в катедральному соборі св. Юра. В церкві панував зразковий лад. На фотелі перед царськими воротами засів колишній голова першого уряду Західно-Української Народної Республіки, д-р Кость Левицький. Праворуч від нього сиділи колишні члени уряду, а на крилах поруч заїли члени Української Парляментарної Репрезентації. З другого боку засіли голови найповажніших українських центральних, культурних і господарських установ, товариств та організацій. Окремі місця були для колишніх членів визвольницьких армій. Для кожного згори були призначені місця, впорядковані тримали зразковий порядок. Як щорічно, і цього року велику церкву вийшли виповнили маси народу з усіх верств. Царів піднесли святоточний настрій.

В той день і на передодні відбулися в ріжних установах святоточні зібрання, присвячені пам'яті Першого Листопада. Са святоточних сходових УНДО вийшло реферат про листопадовий зрив як перемову хвилю в житті українського народу. На сходових „Молоді Громади“ переведено у відчутті паралелю між станом перед 1918-го року і теперішнім. Прелетент д-р Володимир Старосольський ствердив величезний зріст внутрішньої сили народу, поглиблення свідомості та культурних цінностей, як найтривкішої підвалини національного розвитку. На сходових „Союзу Українок“ переповнила Олена з Федівих Шепарович дуже цікаві спомини з подій у Львові в листопаді 1918 року.

Подібні сходові відбулися і по інших установах. Такі богослуження з нагоди Першого Листопада як і сходові по товариствах відбулися по всіх більших містах Галичини. Святоточно в такий спосіб, який можливий у теперішніх обставинах.

ЗАЯВА УПР У ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ.

ЛЬВІВ. — Польський соїм був скликаний виключно для ухвалення повноважень президентів держави у господарських і фінансових справах. Маб промовляти говорив як речник Української Парляментарної Репрезентації посол З. Пеленський. На вступі і при кінці бесіди він зложив таку заяву:

„Забігаючи перший раз голос у нововибраній соїмі в імені Української Парляментарної Репрезентації, маю честь ствердити, що входимо до соїму як представники українського народу, щоб стати виразником його збірних змагань, його потреб і всесторонніх національних інтересів. У аконотативних палатах будемо творити одностайно суцільну національну групу і будемо солідарно боронити інтереси нашого народу, борючись за зорбуття для нього найширших можливостей всебічного розвитку“. Потім заявив, що УПР буде домагтися рівноправного трактування всіх українських господарських організацій. Далі теж висловив тому, що є надія, що уряд Косціявського, який як міністер внутрішніх справ змагав до нормалізації українсько-польських відносин, буде числитися з господарськими потребами українського народу.

По пос. Пеленський говорив пос. Пенний від „волинської п'ятки“. Поклонився глибоко по тисичний раз у сторону польського уряду, висказав йому повну лояльність зі сторони „волинських кресів“ і заявив, що УПР не є повною репрезентацією України, бо не репрезентує Волині, яка веде свою власну політику і має свою власну „регіональну“ організацію.

ЗАНОСИТЬСЯ НА ВІЙНУ В КИТАІ.

ШАНГАЙ (Китай). — Ситуація дуже поважа, бо такі вже такі якби вибухла війна між Японією і Китаєм. Японці змобілізували на манджурській границі дві повні дивізії й є готові зайняти кожної хвили китайську територію між Тієнцзіном і Пейкінгом. Станеться це тоді як китайський уряд не погодиться з японськими домаганнями щодо північного Китаю. Понад 100,000 Китайців вже покинули смугу, яка буде наражена в самім початку на японську інвазію. Японія покинула до служби деякі ріжні резерви, як теж дала приказ своїм флоту наблизитися до Нанкінга. Китайці відповіли на це тим, що отсе перший раз від двох давніх часів, об'єднуються і забувають за свої непорозуміння та готуються до боротьби з Японією.

ДАЛІШ СТУДЕНТСЬКІ РОЗРУХИ В ЄГІПТІ.

КАІРО (Єгипет). — Університетські студенти дали демонструвати проти Англії й домагалися повної незалежності краю. В нових сутичках з поліцією, що хотіла розігнати 2,000 демонструючих студентів, вбито одного студента, а 15 тяжко ранених відвезено до шпиталю. Майора поліції теж дуже важко ранено в голову.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Published weekly except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as 2nd Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Підписання чотири центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На шість місяців	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75

Підписання чотири центи.		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На шість місяців	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75

Foreign and Jersey City Rates:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На шість місяців	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За оголошення редакції не відповідає.

Тел. "Свобода": B'ergen 4-0237. — Тел. У. М. Свобода: B'ergen 4-0106.

За кожну зміну адрес платити 10 центів.

3 Канади наслідки пошти гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТОРГУЮТЬ УКРАЇНСЬКОЮ ШКІРОЮ

У кількох американських газетах знову повторилася чутка, що безпосередньо обертається довкола України.

Чутка ця каже, що французький прем'єр міністр Ліваль задумує тепер зробити згоду з Гітлером на таких умовах, що Гітлер має дістати вільну руку на сході, а за те загарантувати Франції східну границю, себто зобов'язатися не зачіпати границь, установлених версальським договором, отже не підносити претензій до Альзасу й Лотарингії.

Якби щось було справді на ділі в тій чутці, то вона показувала б на можливість далеко йдучих змін в Європі. Це показувало б, що Франція, з зною віддай теж Англія й Італія, задумували б підтримати Гітлера в його програмі експансії на схід, що мав би відібрати від Литви, Мемелі, а від Росії Україну, а за те лишити Альзасу й Лотарингії при Франції та Австрії самостійною державою.

На цей план зовсім певно готова згодитися Італія. В Англії на нього могла би піти досить впливова консервативна група, котрий подобається всякий план кампанії проти більшовицької Росії.

Проти цього плану виступили б значна частина англійської публічної опінії, ворожо настроєної як до Мусоліні так і до Гітлера. Навіть у Франції, де цей план бумігто виринув, має в багатьох противників. Протривається йому зліва люди, що не хочуть виступу проти совєтської Росії, та люди зправа, котрим не подобається цей план тому, що він мав би такий наслідок, що точка тяжкості в європейській політиці пересунулась би з Франції в центральну Європу, себто, що Франція стала би з держави першої майже другою людиною.

Зараз по тій чутці з'явилася в японській пресі зв'язана з нею чутка, що, мовляв, Америка заклочила тайний договір з Росією й Китаєм. Американський уряд заперечує цю вістку як звичайну газетську качку, а американські газети пояснюють її як інтригу японських фабриканти й мілітаристів, що добилися більших витраток на воєнне озброєння, та встали в тій чутці в стійкий мислив оком на заходи ослабити територіально Росію, котра, на погляд Америки, становить опозицію проти Японії, головної суперниці Америки на Тихому океані в Азії.

Про те, скільки правди в цих чутках, не можуть сказати навіть найкраще поінформовані люди, поки справа через газети поінформована. Покищо можна певно сказати тільки те, що політичні відносини в Європі неспівні та що там ідуть тепер завзяті інтриги за нове пересунення сил.

БОРОТЬБА ГРЕКІВ ЗА ДЕРЖАВНУ САМОСТІЙНІСТЬ

Грецька справа є для нас передовсім з цієї причини важна, що зазедати сто діт упилюю, коли повстала самостійна грецька держава. Виглядала вона спершу дуже мізерно і мала зазедати 750,000 мешканців, а те і мало що більше ніж тепер живе Українців в чехословаччій республіці. І тепер вона не є ще вповні соборна, ба декотрі острови, зокрема великий Кипр, до неї не належать.

Теперішня грецька держава числить шість мільйонів мешканців. Значить, має менше мешканців ніж в Україні й Польщі. Але і з тих шість мільйонів держави є лише п'ять мільйонів сімсот тисяч мешканців справжніх Греків, а решта це Турки, Болгари (82,000 Македонців) та всякі інші мешканці.

Греція обіймає південну частину балканського півострова та аж шістьсот островів звичайно дуже дрібних, але і між ними і так великі як Крит, Кефалонія, Закінтос, Лямпос, Евдея й інші. Теперішня Греція має 127,300 квадратних кілометрів простору.

Старинна грецька культура стала підставою римської, на тій останній розвинулася взагалі культура західно-європейська. Здобута Римлянами Греція стала частиною Римської держави, але вона розпалася в р. 395 по Хр. на західну і східну, котрої головним містом став Константинополь.

Західно-римська держава впала в р. 476 по Хр., отже злилася лише східно-римська, котра ще була 800 літ ною на собі латинську політику. Та східно-римська, візантійська держава завоювала в 1018 р. і Болгар, котрі аж до р. 1186 були в грецькій неволі. Царгород — Візантія стала осередком східного християнства й навіть коли ті 1453 р. здобули Турки, то дозволили східній християнській церкві далі існувати, а її вселенський патріарх і досі має свій урядовий осідок у Царгороді.

Назва Константинополь походить від римського імператора Константина (від 274 р. до 337 р.), котрий надав християнській церкві свободу, а столицю своєї держави переніс до Візантії. З Візантії прийшла в Україну християнська релігія, церковний устрій, початки письменства й шкільництва та зразки мистецтва. Візантія мала також значний вплив на українське право, державну організацію та політичне життя.

По погромі Наполеона І-го, підчас Віденського Конгресу 1815 р., створюється Греція при визнанні для них територіальної автономії, однак їй бажано було при Конгресі відкинуто, а створив лише невелику республіку, зложеною з сімох Унорських островів, під упрямим англійського губернатора. Однак уже і та невелика держава стала осередком дальшої роботи для звільнення всіх "Еллінів".

Нарешті в році 1820 вхопили Греки за зброю проти Турків, а то в Морей та в старинній Лаконії (тепер Мані). На долі зійшли Маніоти, народ воєвничий, що піднявшись по військах, котрі сиділи

у своїх гірських гніздах-замках, досі головуючи між собою воювали, але тепер пішли разом проти спільного ворога.

А в середині Греції, в Епирі, Кіпрі, що були свого роду боявками, подібними до наших опришків, зачухалися та в зброю пішли й в боротьбі з Турками здобули собі славу героїв, борючись за свободу. Морія, трох навісних островів, Гадри, Спеції і Пса-ри, стаючи теж до бою, а морі, Греч, що був перше в російській службі, Ісаяніти, член тайного товариства "Гетеріо", видав горючу відозву до Греків, покликуючись на тілі старинних грецьких героїв Мількіада, Леоніда та Епамінонда.

Сили Греків у порівнянні до великої турецької держави були дуже невеликі, але всетаки вони рішилися на боротьбу, котра була і затяжна і крива, повна ріжних звірств по обидвох боках. Одного разу Турки повисли на сам Великий на церковній брамі грецького патріарха і трох єпископів, убраних у церковні ризи.

Найгіршою бідою для Греків була їх подія на кілька партій, котрі себе взаємно поборювали. І так таборі Приматів усунули на бік Ісаяніти з його "Гетеріо". Ті "Примати" держалися Англії та виступали проти Кіпрі, борючись з Морією, котрі були під впливом Муссоліні.

Справа висободження Греції стояла так, що без чужої помічі вона не могла би вийти з-під турецької панопції.

Та справа мала велику симпатію у просвічених верствах цілої Європи і світова преса зазвичай описувала події з визвольної боротьби Греків.

Однак не треба забувати, що були це часи вайвоної реакції, що панувала власне тоді в Європі по великій французькій революції і по поборенню Наполеона І-го. Зокрема Росія й Австрія стояли на становищі, що Греки повстали проти свого законного монарха, то і як же такі бунтівники могли бути? І 1822 конгрес до Верони, представники європейських урядів не хотіли прийняти дельтеві Греків і заявили, що хоч є бажана поправа до Греків в Туреччині, однак їх повстання проти законної влади треба осудити.

Але інші думки був англійський міністр справ заграничних, Юрій Кеннінг. Він підсвідомість собі, з ким він говорив! "Вірте мені, він був прекрасний", миявала далі кітка, "Вясе чорний. Я бачила нещасного, як чортки на рідзівном ямарку зловили його й стягли з нього шкіру. Ах, любий пане, ці два гарні коти до смерті не відуть мене з пам'яті. Таких котів уже ніколи не буде!"

"Він є гуска!" — крикнув Бобеш. "Жанте на мене! Кажуть, що я расорий ангора." Уважте у місціному сьвіті в усіх величій зарозумілості.

"У вас куди коршуна шерсть, любий пане", відповідала кітка, "Я ви мені не подобається." "Він є божівелин!" — миянула кіт Бобеш попервоначаль. "Я маю закоротку шерсть? Але я бачу, що я себе недовіряю, коли говорю з такою кіткою, як ви. Виж мали, шерсть покриває наслідку вашу шкіру, так, що притиснувши навіть, що ви мали парх!"

Кіт Бобеш відвернувшись обурений і скопив на сусідню кітчину, залишаючи роздрознену кіткою, що миявала всьді за ним: "Він поминається, а ніколи не мала пархві. Ви — берхун!"

Але кіт Бобеш не слухав. Перескакував з кітчини на кітшу й, скопившись з напінніжної

помогави предче повстання і морально: і грошею, а іменю в особі проводника того повстання з'явився патріот Маврокордато, оборонця твердий Мисолонгі (в роках 1821—1823).

Він вислав ті кріпости на підмогу з'явився англійського поета і геленолога Байрона, а-то з корпусом добровольців. Сама участь Байрона у визвольній боротьбі Греків піднесла їх справу дуже високо в опінії світа, але підчас другої облоги ті кріпости Мисолонгі (1824—1826) Байрон сам там умер.

Туреччина, покінчена Англією пішла за радою з'явився англійського дипломата Метерніха (ми назвали його тепер "чорносотенцем") і покликана собі на допомогу своєю васалів (підчиненого) князя Єгипту Мегмеда ІІІ, даючи йому за ту допомогу грецький остров Крети (1824 р.). Він вислав свого сина Ібрагіма з великою флотою й армією, котру чей у січні 1825 р. вислав у Морей на сушу і почав наблизитися до столиці грецького революційного уряду Навпалі. Однак рішуча підмога Англії утримувала грецьку справу.

З кінцем 1825 р. став російським царем Микола І, а Кеннінг призначив консулом порозуміння з Росією, до чого і Франція приступила. Ті держави підписали в квітні 1826 року так званий петербургський протокол, що зажадали від Туреччини територіальної автономії для Греції, що зрештою признавала верховну владу султана. Йовий султан Магмуд III, і на це не годився, тимбилося, що мілітарна акція пашів Ібрагіма і Решіда поставила Греків над краєм пропасти.

Турки відіслали назад Морей, здобули Аteni і Акрополі, і повстання лишилося в руках лише пару оборонних замків, та ще крім того бракувало їм муніції, харчів і грошей. Страшна різня, котрої допустилися Турки по здобутті кріпости Мисолонгі, стала причиною, що ті європейські держави, Англія, Росія й Франція, вислали свої флоти до Греції.

Шло лише про звільнення султанів, так, щоб він признав бойд автономію Грекам. Війни мияливо Туреччині не видано і лише припадковий (визнаслідок виступу гармати на однім з кораблів) прийшло до морської битви під Наваріном (1827), в котрій турецьку флоту цілком знищено. По ті битві з'явилася Туреччина зносивши з тим державою. Уже на другий рік відоборала Франція Туркам Морей, а Росія, побивши їх у 1829 р., при-

Крім величезних жертв з людських, принесених у часі того боевого грецького десятиліття, допомогли Грекам чим великі держави. У них грали роль і взаємне співробітство, але також великі ідейні мотиви. Однак і вони викликали були пропагандою. Дивним дивом Греки самі мало то пропагандою зацікавлені. Їх робили чужі, робили школи в культурних краях, де вчено старогрецького письменства та історії. І тому то, коли Греки вхопили за зброю, культурний світ радо поспішив їм на поміч.

Про Україну та її історію в школах культурних європейських та американських народів не вчать. Тому український народ мусить сам розвивати свій національний пропаганду, а саме, хоча хоч, що йому народи допомогли в здобутті країної долі. Однак українські патріоти не своятим їх оглядаючи один на одного при тій роботі. Як кождий сам від себе робить пропаганду, де лише може, користуючись працею. А користини вилід мусить прийти.

Д-р Кирило Трильовський.

ЛІСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

І. К. Гемтрем, Мінн. — Такі самі відітні відбуктовані по ріжних місцевостях. І говорять вєсно на тусаму тему. Що відіт бул, про не знати з оголошення, а де газети треба зокрема подавати тільки год, коли бул на нім виголюшені якісь нові думки, якіхсь новий підхід до справ.

Ярослав, Гашек.

ЗАРОЗУМІЛИЙ КІТ БОБЕШ

Зарозумілий кіт звався Бобеш.

Не знаю, як він прийшов до цього імені й так само я не поінформований про те, як йому прийшли до цього кота. Бобеш виглядав величаво й коли приходили гості, він сідав на стіл між панною й гостем. Робив це тому, що був переконаний, що хто на нього гляне, мусить сказати: "Шо за прекрасний кіт!"

Бо кіт Бобеш був зарозумілий. Очевидно, це дуже погана прикмета, але котам мусить вибачити, так, як не гнівалися на нього домашні, коли він сидів на туалеті й довго притягувала собі в зеркала. "Коти кіт Бобеш кінчав свою туалету, приходила звичайно до нього господар, зганяла його й зара робила те саме, що Бобеш. Вона чесала й закручувала собі волосся, але це тривало коли довше й було звязане з цілою низкою причаїння, що дуже інтригували Бобеша.

Там були короби з пудрою, які він знав іще з того часу,

коли був іще маленьким котиком і бавився ними, мов мичками. Там стояв теж флакон з апаалом, що пригладував йому боки і травень. Давним-давно він тривав цей флакон на себе і мав цілий місяць роботу, поки не злізав з себе останню каплю перфуми. Одного разу, коли він іще був молодий і легководний, скопив він на шафу й прокодувався між склянками й порцеляновими склянками, з яких кілька впади жертвою його необережності. Тоді він іще не був як слід освідлений про свою красу. Шойно його пані, що звикла говорити "наш прекрасний Бобеш", освідомила його в тому напраті. Підвівши хвіст уверх, отримавши тільки обмел, він ходив від одного члена родини до другого й з кожним днем ставав більше зарозумілий, поки не прийшов до глибокого переконання про свою вишукану цінність. Він зробився гордий і накручував своєю панною й окружуючи з своїми ласощами. Завтра він не звертат угляти на похвалу.

Що йому там, що дома всі його хвалили й наиверітливо йому догоджували? Шо йому з того, коли він за віконком писав листи, люди хохотали, нікому не впала на думку, що тут, на другому поверсі живе кіт, якому нема пари в цілому світі?

Ведений своїми міркуваннями, використав кіт Бобеш відкриті двері в кухню й одної днини опинився на стриху, а відтак вибів на кришу сусіднього дому, де сховався за коминком і думав про те, яке враження викличе його поява у великому світі. Був якраз вечір і на небі появилися зі-

ли, але деколи не міг укрітити свого самовдоволення, коли почув: "Ах, ваш Бобеш, це прекрасний кіт! Такого гарного кота я зроду не бачив!"

Тоді він на хвилину затравчав своєю неприємністю, підіймався й отравив об гості. Та зараз він себе опановував: його зарозумілість і роблена байдужість перемогли. Він сідав дод на вікно й, ніби дивлячись на вулицю, думав про те, що це було собі цікаве, якби він так сів на високій колоні серед міської площі й усі поруч мусили дивитися на нього й захоплюватися його красою.

Що йому там, що дома всі його хвалили й наиверітливо йому догоджували? Шо йому з того, коли він за віконком писав листи, люди хохотали, нікому не впала на думку, що тут, на другому поверсі живе кіт, якому нема пари в цілому світі?

Ведений своїми міркуваннями, використав кіт Бобеш відкриті двері в кухню й одної днини опинився на стриху, а відтак вибів на кришу сусіднього дому, де сховався за коминком і думав про те, яке враження викличе його поява у великому світі. Був якраз вечір і на небі появилися зі-

сичий серп. Він опустився на кришці доми.

На протилежній кришці виринула зразу голова, а потім дві передні лапки. Якіс чужа кітка висунулася з кришевого отвору. Оглянувшись обережно довкола і — гол, сіла собі на кришці, напроти кота Бобеша. Тільки вузька вулиця розділювала їх від себе.

"Позвольте", миянула вона до Бобеша. "Відкідає ви були ласкаві прийняти?"

"Чи маю й відповісти?" — думав зарозумілий кіт. Шойно він відкинув відповіді: "З сусідньої каміниці."

"Ах, ти, може й ти, мешкає жовто-сірий кіт", миянула кітка з жадею. "Такого гарного кота ще світ цілий не бачив."

"Він є гуска!" — відповів йому кіт Бобеш.

"Він не може собі уявити", говорила кітка далі, "який він був гарний. Навмисла пані. В сусідній вулиці їсть нещасного. І кітка миянула жалісно.

"Добре йому так", сказав зарозумілий кіт. "А другого кота ти не знаєш?"

"Так, любий пане, я знала чорного кота в сусідстві. Він був такий великий, як ви, але краший!"

"Ах?" — миянула Бобеш, "в-

свідомість собі, з ким він говорив!"

"Вірте мені, він був прекрасний", миявала далі кітка, "Вясе чорний. Я бачила нещасного, як чортки на рідзівном ямарку зловили його й стягли з нього шкіру. Ах, любий пане, ці два гарні коти до смерті не відуть мене з пам'яті. Таких котів уже ніколи не буде!"

"Він є гуска!" — крикнув Бобеш. "Жанте на мене! Кажуть, що я расорий ангора." Уважте у місціному сьвіті в усіх величій зарозумілості.

"У вас куди коршуна шерсть, любий пане", відповідала кітка, "Я ви мені не подобається." "Він є божівелин!" — миянула кіт Бобеш попервоначаль. "Я маю закоротку шерсть? Але я бачу, що я себе недовіряю, коли говорю з такою кіткою, як ви. Виж мали, шерсть покриває наслідку вашу шкіру, так, що притиснувши навіть, що ви мали парх!"

Кіт Бобеш відвернувшись обурений і скопив на сусідню кітчину, залишаючи роздрознену кіткою, що миявала всьді за ним: "Він поминається, а ніколи не мала пархві. Ви — берхун!"

Але кіт Бобеш не слухав. Перескакував з кришкі на кришу й, скопившись з напінніжної

кріші на вулицю, побіг у місто. Коли він зіскакував, бачив його одних знайомих, що був у гостях у його пана. Від той хвилини пропав слід по зарозумілому кіт Бобеші й нам лишаються одні тільки припущення на тему його долі! З усіх їх найправдоподібніша була: перше, що багато людей не люблять котів з упевдженіям, а друге, що ті ненависні люди гарбують шкіру зарозумілих, таких, як Бобеш.

Переклав М.

У 1750. році, коли вже злавалося, що воєне шаста починає королів Фридриха Великого, коті здесертирували одні із його воїнів. Воєнка зовнішні та приноси перед королем, щоб присуд вивд сам вождар.

Чому-ти хотів здесертирувати? — спитався король.

Тому, що справи вашої королівської величності стоять дуже погані, — відповів із жалем воїн.

Король хвилюючю подумав і сказав:

Раджу тобі це тиждень підлягати. Коли мене положе- ний і дади тебе таке погане, то оба разом здесертируймо!

